

עומק הפשט

גליון נושא:

בס"ד, יום ג' פרשת שמות י"ז טבת תשע"ט,
גליון נושא, בענין העומד על הפרק.

בירורי הלכה ופסקי דין אקטואליים, מפי גדולי
ופוסקי הדור שליט"א. לעורך לב המעיין, ואין
לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

גניזה בעיתונים

תוכחת מגולה מרבי חיים חזקיהו מדיני בספרו שדי חמד

מה הורה מערכת הבין כלל י-פו כללים אישיים

כלל (יב) **כתבי** קדש היינו שו"ס ומדועי תורה נהגו מקצו
לסדפים בתוך המכתבי טחיס כהה מדפס
מטה (מרס"ג) ספר הגיון לב עכדי לרכ זקן ומופלג בתורה
ויראש ידידי מוה"ר אפרים אלילא ליפסין מושב נטיר פפדוסיא
יל"ו ורליסי שכתב תוכחת מגולה על זה בדף יו"ד פ"ד
ואלה דבריו פה מצאתי מקום אתי לדוכיה במישור לכ"ס
הרבנים ונדולי עמנו. המביאים ומכניסים במכתבי עתים
היומיים את שאלותיהם ומאמריהם הנכבדים יקירי ערך
קדושת ייחודיתנו. האם לא ידעתם רבותי את כנהג
הקוראים במכתבי חתמים האלו איך אחרי קריאתם
בגליתיהן ישתמשו לכל מיני ביון וקצף מושלכים ועוזבים
לאשפה ולכל מקומות ממונפים שאסור אף להרדיר בהם כל
דבר שבקדוש או נמכרים ונמסרים להעמית בהם בשר חזיר
או דבר אחר עון פלילי וזא לכם רבותי לפי דעתי ולבד
מה מה לכם להקריב קדשים בתוך וליהן פתותן פה
להעצורים השעירים להוכח עמכם ולהתגדר נגד כבודכם
וכבוד תורתכם הלא טוב לכם להביא מאמריכם בהשני
ספרי תהלה אסיפת מאמרים מרבנים ונדולי עמנו דורשי
טוב לעמם הלא חמה ספר כנסת חכמי ישראל מוה"ר
הרב הגאון ד' אי' אבעלסאן וספר הר' הפסנה מהמירל
הרב הר' זכרן טריווש חמוציאיים לאור חברת חברת
תמידים כסדרם והיה כל העשך מנחש הקדמוני והביט
על נחש נעשתכם וחי:

דברי תורה בעיתון

תכריך לחמאה: המציאות היא כיום למרבה הכאב, שכמעט כל
סוגי העיתונים, מלאים גדושים ומשולבים בדברי תורה, פסוקים
ומאמרי חז"ל, ציטוטים תורניים, ווארטים, פרפראות, ועוד. כבר
מקדמת דנא ביקשו תמיד גדולי הדורות לא לפרסם דברי תורה
בעיתון, למניעת בזיון כתבי הקודש, כאשר העיתונים מתגלגלים
באשפתות.

דעת הפוסקים שאין לכלול דברי תורה בתוך עיתונים של עניני
חול הנזרקים לאשפה כמבואר בשו"ת זקן אהרן חלק ב סימן ע),
שדי חמד (חלק ג דף קפ), שו"ת **מנחת יצחק** (חלק א סימן יח).
ואף פורסם מכתב בקשה מיוחד לעורכי העיתונים (מצו"ב), שלא
לפרסם דברי תורה בעיתונים. וידוע מה שכתב החזון איש
בלשונו הזהב, לרב אחד שפרסם מאמר תורני בעיתון להשפיע
לטובה על הקוראים וז"ל (קובץ אגרות חזו"א חלק א אגרת קפג)
"לא אמנע להעיר, כי הערות של בקרת של הרב הנ"ל שיחי",
מקומן הנכבד בחוברת מיוחדת מזמן לזמן, אבל אין מקומן יפה
להן במקום שהוא נותן, והתורה בבחינת שבויה, מלבד שסופן
ליעשות תכריך לחמאה".

1. ההיבט ההלכתי

מומלץ ביותר לפרסם את דברי התורה בנפרד, ולא יחד עם כל
החדשות והפרסומות, בכדי שינהגו בכבוד הראוי ב'מוסף התורני'
ויגנזוהו כדן, או לפחות ליחד מקום מיוחד לדברי תורה,
בתוספת כיתוב בולט 'בעמוד זה יש דברים הטעונים גניזה',
לחלופין אפשר לציין 'מספרי העמודים שיש בהם דברים
הטעונים גניזה'. בשום אופן אין להכניס שם ד' בעיתון, וכאשר
בטעות מתפרסם מודעה עם שם ד', מיד לפרסם הודעה לציבור
לנהוג באותו עמוד בכבוד הראוי.

במסגרת מצומצמת זו לא נתייחס לאחריות המפרסמים-
הגרפיקאים-ועורכי העיתונים, כי אם על אחריות הצרכנים-קוראי
ומקבלי העיתונים, האם עיתון שיש בו דברי תורה חייב לנהוג בו
מנהג קדושה כשאר ספרי קודש, ו'גניזה' כדן. ואיך יכניס לגניזה
- האם את כל העיתון ביחד, או יעבור כל עמוד ועמוד ויחתוך כל
חלק שמוזכר בו דברי תורה.

גם צריך לברר, מה הדין בעיתון חנימי שהכניסוהו בלא ידיעתו
לתיבת הדואר האם בעל התיבה מתחייב לגנוז, האם יש בעלות
על מה שבתובה ובפרט כשאינו רוצה לזכות בו, ומה יעשה האדם

הנה מונים בזה בקריאה נרגשת אל שורשי העתונות החרדיים בכל
מקום שהם, ע"ד המכשלה והוצא מתחיי שלא מרעת בהדפסת פסוקים
וד"ת וביותר השמות הק' (כמו שם קל) בעתון, וסופו מושלך לאשפה וארס
דש בזה בעקבותי ר"ל.

ודעת כמה הפלינו חז"ל בזה עד ששנאנו ידע לאותו היום שבטול
לחובדי שיש בשטרות (עין ר"ה י"ח ע"ב), ומצב נפסד זה נעשה חמור
מיום ליום בעתונות ובחומרות ואפי' בפרסומים - כל המרבה למסור
בפסוקים וד"ת וז"ו משווא, וכבוד התורה מושלך עד לעפר, ואין איש שם
על לב להזהר בכך לדיוח כי רבים הם, וגם אם יוכשר דרא שיהיה כל
אחד תורה ונתן כל הטען גניזה אין העוסקים בערכי הגניזה יכולים
לעמוד בזה מכמה סיבות.

על כן אנו מפילים תחונותי למינסם שבאין ולחבא התחיל
מלחפזים שום פסוק וד"ת במשך כל ימות השבוע מלבד בעש"ק וז"ת
(שלא תחיה בכלל גניזה שאין שורשי העתונות יכולים לעמוד בזה), ואין גם
זאת במתכונת מיוחדת כאשר נאה לכבוד התורה.

וידענו שכל ההתחלות קשות אך בודאי שזכרם הרבה מאד אם
תתקנו את הדבר הזה אשר לאבננו מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.
ג"א מצטרף למנע מכשלה הנ"ל. הוחתמים לכבוד כבוד תורתנו הק'
נשים קרליץ א"ל שטינמן שלמה זלמן אויערבאך

ביד, ראוי הדברים האמורים למעלה באמת ובצדק למען כבוד ה'
ותהיך, שלא ישפכו אבני קודש בראש כל חצרות חלואי שיהיו הדברים
נשמעים.

ע"י בעה"ח
שמואל הלוי ואנדר

כאשר רואה ברחוב 'הר עיתונים' שבעמודים הפנימיים כתוב באותיות אדומות 'בעמוד זה יש דברים הטעונים גניזה', האם יש לו אחריות לדאוג לכל מה שטעון גניזה, או לא שהרי גרמא מותר, והוא אינו מבזהו, ולא מצאנו חיוב 'לא תוכל להתעלם' על גניזה. וכתב בספר **גנזי הקודש** (עמוד קנה) בשם **הגר"נ קרליץ שליט"א והגר"ח קניבסקי שליט"א** (מוריה טבת תשנ"ט) שאם רואה עיתון ברחוב אין צריך להגביהו ולבודקו. והסתפק רבי ניסים, האם צריך להגביה עיתון של חול שיש בו גם דברי תורה, ועלול להגיע לאשפה.

2. קדושת כתבי הקודש

אסור לאבד: מבואר בגמ' (מכות דף כב.) ונפסק ברמב"ם (ספר המצוות מצות עשה סה) שיש איסור לאו במחיקת שם ד' **דכתיב** (דברים פרק יב פסוקים ג-ד) **וְאֶבְדְּתֶם אֶת שְׁמֵם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא לֹא תַעֲשֶׂוּן כֵּן לַד' אֱלֹהֵיכֶם**.

טעון גניזה: בכדי שלא לזלזל בקדושת כתבי הקודש יש חיוב גניזה, כמבואר **במשנה** (שבת פרק טו משנה א וברע"ב שם) שכתבי הקודש אפילו שלא קוראים בהם ואפילו כתובים בכל לשון, טעונים גניזה ואסור להניחם במקום הפקר. אופן הגניזה מבואר בגמ' (מגילה דף כו:) ונפסק בשו"ע (או"ח סימן קנד סעיף ה) ספר תורה שבלה מניחים אותו בכלי חרס **שנאמר** (ירמיהו פרק לב פסוק יד) **וְנִתְּתָם בְּכָלִי חָרָשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים רַבִּים, וְקוֹבְרִים אוֹתוֹ בְּקִבְרֵי תַלְמִיד חֹכֵם, אֲפִילוּ רַק שׁוֹנֵה הַלְכוֹת וְלֹא שִׁמֵּשׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים**.

וכתב **הבאר שבע** שלא רק ספרי תורה, אלא הוא הדין ספרים אסור לשרפם ויש לגנוזם. מוסיף **המגן אברהם** (סימן קנד ס"ק ט), ונפסק **במשנ"ב** (סימן קנד ס"ק כד), שהוא הדין כל תשמישי קדושה, הם בכלל האיסור לא תַעֲשֶׂוּן כֵּן לַד' אֱלֹהֵיכֶם. כדמוכח **מהרמב"ם** (ספר המצוות מצות לא תעשה סה) שהמאבד כתבי הקודש עובר בלאו.

דאורייתא או דרבנן: המגן אברהם מדייק מספר המצוות להרמב"ם שהמאבד כתבי הקודש עובר באיסור דאורייתא, מאידך ברמב"ם ביד החזקה משמע שזה רק דרבנן, כמבואר ברמב"ם (הלכות יסודי התורה פרק ו הלכה ח) שאסור לשרוף ולאבד כתבי הקודש, והמאבדן ביד מכין אותו מכת מרדות. **ובשו"ת עין יצחק** (חלק א סימן ה) האריך מדברי הראשונים והפוסקים, שהעיקר להלכה שאיסור שריפת ואיבוד כתבי הקודש שאין בהם שם ד', לא נאסר מדאורייתא לאבדן כי אם איסור דרבנן, ולוקה רק מכת מרדות. וכן מבואר **בספר החינוך** (מצוה תלז) שכל כתבי הקודש ופירושיהן בכלל איסור זה הוא מדברי סופרים, שאסור לאבדם ולשרפן.

3. קדושה בדברים מודפסים

קודם שקראו: כתב **בשו"ת אבני נזר** (יורה דעה סימן שעו) לגבי גמרות שעומדים ללמוד בהם, כיון שהזמנה לאו מילתא, אין הגמרות מתקדשים כל זמן שלא למדו בהם, וכן מבואר **בכתבי החפץ חיים** (מכתב פג), שאם עדיין לא נלמד בספר מותר לתלוש דפים מהספר לצלמם ולהדפיס על ידם ספר חדש, כי הזמנה לאו מילתא היא.

מאידך **במגן אברהם** (סימן שלד ס"ק ק) משמע שגם קודם הלימוד מתקדש, ורק דנו שהגליונות אינם קדושים כיון שהזמנים ולא למד עדיין בספר. וכתב בספר **גנזי הקודש** (עמוד רעג) בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל הגר"ח קניבסקי שליט"א והגר"נ קרליץ שליט"א** שאסור לנהוג מנהג ביזיון בעיתון תורני שלא למדו בו עדיין.

דפוס אוטומטי: לגבי הדין שאסור להכניס כתבי הקודש במבואות המטונפים כי אם 'כלי בתוך כלי', דנו הפוסקים האם דברי תורה המודפסים בדפוס, חל עליהם קדושת כתבי הקודש. **המשנ"ב** (סימן מ ס"ק ד) מביא בזה מחלוקת; דעת **הט"ז** (יו"ד סימן רעא ס"ק ח) שהמיקל בקדושת כתבי הקודש המודפסים עתיד לתת על כך את הדין, כיון שדפוס נחשב כמו כתיבה. אך **בשו"ת חוות יאיר** (סימן קפז) נוטה להקל בדברים המודפסים, בשעת הדחק כשאין לו במה לכסות. **בחזון איש** (יו"ד סימן קסד ס"ק ג) משמע שקדושת ספר הנדפס בדפוס של היום, וכל שכן צילום שנעשה על ידי כח החשמל, פחותה מקדושה הנעשית על ידי כח אדם, ובצירוף המציאות שאין דעת האדם ללמוד בהם. וכתב **בשו"ת שבט הלוי**, (ח"ב סי' קמ"ז, ח"ג סי' קמ"ה) שהדפוס שדנו עליו האחרונים היה כח גברא מפעיל את ההדפסות, אבל בדפוס של זמננו אינו כח גברא כלל, והאדם רק מפעיל מכונה חשמלית שעושה את כל המלאכה.

וכתב בספר **גנזי הקודש** (פרק א הערה ד) בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ שליט"א**, שכל מחלוקת האחרונים היא רק לגבי דין 'כלי בתוך כלי', האם מותר להיכנס למקומות המטונפים עם דברי

תורה מודפסים ללא שני כיסויים, אבל לענין חובת גניזה והאיסור לנהוג בהם מנהג בזיון, לכל הדעות יש בהם קדושה.

4. הוראת פוסקי זמננו מה לעשות עם העיתונים

להלן יובא תמצית שיטות הפוסקים, מה מוטל על האדם לעשות עם העיתונים, כיצד לקיים בהם מצות גניזה כדין.

חובה לבדוק, ויגנוז רק דברי תורה: דעת הג"ר **ניסים קרליץ** שליט"א (גנזי הקודש פרק יד סעיפים ג ד) כאשר מדובר בעיתון תורני ללא חדשות ופרסומות, אין מה להסתפק כלל שיגנוז את כולו, אבל בעיתון חדשות שמשולבים בו דברי תורה, אסור להשליך עיתון לפח האשפה ללא בדיקה האם יש שם גניזה, אלא יגזור מהעיתון את החלק שיש בו דברי תורה, ויגנוז רק את החלק התורני ללא החדשות. אבל אין לגנוז את כל העיתון כאחד, כיון שבזיון הוא לדברי תורה להניחם יחד עם דברי חולין. וביאר את שיטתו (גנזי הקודש פרק ג הערה מז), למרות שחלק מהעיתון קדוש, לא חל קדושה על שאר חלקי העיתון כמו בגיליוני הספרים, כיון שעיקר העיתון הוא דברי חולין, רק שמוסיפים בו דברי תורה.

וכעין זה דעת הג"ר **משה שטרנבוך** שליט"א (תשובות והנהגות חלק ג סימן שכד) שלכתחילה ראוי להוציא את הדברי תורה מהעיתון, ולא לגנוז עיתון שלם.

אין חובה לבדוק, אך כשרואה יגנוז כולו: הוראת הגרי"ש **אלישיב זצ"ל** (קובץ תשובות חלק ב סימן ו,

גנזי הקודש פרק יד אות ג) אם יודע שיש דברי תורה בעיתון כגון מדור תורני קבוע, וכל שכן אם רואה דברי תורה בעיתון, יש להחמיר ולגנוז, אך אם אין העיתון מוחזק בקביעות שהוא מצטט דברי תורה, יכול לזרקו לאשפה ולא חייב לחפש אם יש בו דברי תורה, (וכשנשאל הרי המציאות מוכיחה שכמעט כל יום יש דברי תורה באיזה מקום בעיתון, ענה 'אתה יכול להישבע על זה?') והמחמיר לגנוז כל עיתון שיש בו חשש דברי תורה, 'תבוא עליו ברכה'.

ונימק, שבאמת אין כוונת המדפיס לקדשו, ולא חל עליו קדושה, שכבר חידש הג"ר **יצחק**

אלחנן ספקטור זצ"ל (שו"ת עין יצחק או"ח סימן ה), שאם התנה שאין כוונתו לקדשו, לא חל עליו קדושת כתבי הקודש. וכתב הג"ר **בנימין סלניק** זצ"ל (שו"ת משאת בנימין סימן ק) שכיון שהיה המנהג לחתוך את שולי הספרים, הרי זה כאילו התנה המדפיס מתחילה שלא יחול עליו קדושה. ולפי דברים אלו, דן הגרי"ש אלישיב, כיון שהמנהג לא לנהוג קדושה בדברי תורה שבעיתון, הרי זה כאילו התנו שלא יחול קדושה, ולא חל עליו קדושת כתבי הקודש.

ומכל מקום, אפילו לפי הצד שאין קדושת כתבי הקודש בעיתון למרות שיש בו דברי תורה, כבר כתב בשו"ת **עין יצחק**, שאסור לזרקו לאשפה, מצד האיסור לבזות תשמישי מצוה. שהרי דעת השו"ע (סימן כא סעיף א) שמותר לזרוק חוטי ציצית שהם תשמישי מצוה לאשפה, והרמ"א מחמיר שאין לנהוג בהם מנהג בזיון, וביאר במשנ"ב (ס"ק ז) שהאיסור הוא לזרוקם בידים לאשפה, אבל אם בגלל שלא גנוזם נזרקו אין לחוש. ומכל מקום אם ידוע שיש דברי תורה בעיתון ראוי להחמיר.

והורה הגרי"ש **אלישיב זצ"ל** וכן נהגו בביתו (גנזי הקודש שם) שרשאי לגנוז את העיתון כולו כאחד ולא חייב לגזור את הדברי תורה, ואין בכך בזיון שנגנזים כאחד. א. כי הדברי חולין מהווים כיסוי לדברי תורה. ב. כמו עפר שנכנס לשק הגניזה בזמן הקבורה שאין צריך להוציאו.

וכעין זה דעת הג"ר **חיים קנייבסקי** שליט"א (נקיות וכבוד בתפילה פרק יב הערה נו, עמוד קצ אות קנא) שלא חייבים לבדוק כל עיתון האם יש בו דברי תורה, ואין צורך לחשוש שיש דברי תורה ויכול להשליכו

לאשפה. אבל כאשר יודע שיש בו דברי תורה יש לגנוז, ורשאי לגנוז את כל העיתון כאחד ולא חייב למיין, מטעם נוסף, כיון שהם מחוברים כאחד אינו ביזיון לכתבי הקודש. וכן הורה הג"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (ארחות רבינו חלק ג עמוד רא אות כב) לביתו, לגנוז את כל עיתוני 'המודיע' בשלמותם שמא יש בהם גניזה, ולא דרש להפרידם.

[מסיבה פרקטית רצוי לגזור את הדברי תורה

מהעיתון, כדי לחסוך בכמויות הענק של הגניזה. מאידך חשוב ליזהר שלא יביאו לידי זלזול שלא יהיה לו כח למיין את העיתונים וישליך הכל לאשפה, ועדיף שיגנוז את הכל כאחד].

תורני יגנוז, השאר יעטוף ויזרוק: דעת הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל (גנזי הקודש עמוד רנג) שרק אם יש מדור מיוחד לדברי תורה ופסקי הלכות וכדומה טעון גניזה, אבל עיתון שעיקרו דברי חולין וקצת דברי תורה בדרך סיפור, כמו דברי הדרשנים שהזכירו דברי תורה וכדומה ולא נועדו ללימוד, אין בהם קדושה, אבל אסור לזרקם בביזיון, ולכן רשאי לעטפם בשקית ולזרוק לאשפה.

וכן דעת הג"ר משה שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות חלק א סימנים תקנג תקנד) ללמד זכות על מנהג העולם שאין חיוב גניזה בכל סוגי העיתונים, מטעם 1. רק דפוס אוטומטי, ולא כח גברא. 2. נועד למחיקה ולא להתקיים. 3. חיוב גניזה הוא רק בכתבי הקודש ולא בשאר פירושים וביאורים. ומכל מקום לא יניחם באשפה בביזיון אלא בתוך נייר או שקית ניילון בפח מיוחד ולא בפח אשפה מבזזה. והוסיף, שהמחמיר תבוא עליו ברכה וכן מחמיר לעצמו לגנוז.

יעטוף ויניח סמוך לאשפה: דעת הג"ר חיים פנחס שיינברג זצ"ל (גנזי הקודש פרק יד) וכן שמע מהגר"ש קמינצקי שליט"א בשם אביו הג"ר יעקב קמינצקי זצ"ל, שבמקום שרוב עובדי האשפה הם גוים, אפשר להניח את העיתונים בסמוך לפח האשפה עטופים בשקית, ועל פי רוב הגויים יזרקו אותם, כך לא יעבור המניחם על איסור ביזוי כתבי הקודש.

מוטב לשרפן: לדעת הג"ר יצחק יעקב וויס זצ"ל (שו"ת מנחת יצחק חלק א סימן יח), מאחר שכבר חידש העין יצחק שיכול להתנות ולומר בפיו בפירוש בשעת ההדפסה שלא יחול על הדפים קדושת כתבי הקודש, ובצירוף דברי המגן אברהם (סימן שלד ס"ק כד) לגבי גיליונות, שכיון שנהגו הרי זה כאילו התנה מתחילה שלא יחול עליהם קדושה. הרי לגבי עיתונים שעיקרם להשמיע חדשות ושאר דברי חולין, ודרך אגב מכניסים דברי תורה, אף שלא התנה כאילו התנה שלא יחול עליהם קדושה, ומותר לשרפם, ואדרבה עדיף לשרפן מלנהוג בהם מנהג ביזיון. ורק יזהר שלא יהיה בהם אזכרות של שם ד'. והביא בשם השבות יעקב שצריך לגנוז את האפר.

אין בו קדושה: לדעת הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה יו"ד חלק א סימן קעב) אין קדושה בעיתונים הנדפסים שאינו מעשה אדם כי אם מכונה, ומפעיל המכונה אינו יודע כלום מה כתוב בעיתון, ואף אם יודע ומכוון יותר נוטה שלא חל בו קדושה. וביסס דבריו על הפתחי תשובה (סימן רעו ס"ק ט).

ומעיד רבי משה על עצמו שאינו בודק בעיתונים אם יש בהם שם ד' שלא מצוי כלל שידפיסוהו בעיתונים, ואם בדרך מקרה מצא שם ד' מחמיר וקורע אותו מקום מהעיתון ומצניעו לחומרא בעלמא, כיון שלא מצא ראיה מפורשת לסברתו.

ודעת הג"ר אשר וויס שליט"א (מנחת אשר פרשת ראה עמוד קכא) שעדיף להכניס את מוספי העיתונים לשתי שקיות (עדיף שקית לא שקופה) ולהניח באשפה. כי קשה מאוד לנהוג קדושה בהררי הגניזה המצטברים, ומעשים בכל יום שמתגוללים דרך ביזיון. ובחלק הכללי של העיתון המיועד לחדשות מותר

לזרקם כמו שהוא, דלא שכיח בהם דברי תורה, ולא צריך לחשוש למיעוט, וגם הדברי תורה שבהם אין בהם קדושה. ומסיים שכיום שהוקם ועדה שדואגת לקבורת הגניזה בדרך כבוד, שוב אין לחפש קולות בדבר.

יישר כח: בעריכת הגיליון נעזרנו רבות בספר הנפלא 'גנזי הקודש', בירור הנושא בסיוע הני תרי צנתרי דדהבא; הרב אברהם כהנוביץ שליט"א יו"ר ועד הלכה לענייני גניזה, והרב אליעזר בונדהיים שליט"א ראש מפעל גניזה הכללית, המזכים את הרבים בפעילות הקודש למניעת חילול כתבי הקודש, ושכרם כפול מן השמים.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. כתבי הקודש: אסור לאבד כתבי הקודש וחייבים לגנוזם שלא יבואו לידי בזיון, והוא הדין בדברי תורה המודפסים, יש בהם קדושה וצריך לגנוזם.
- ב. עיקרו לדברי תורה: עיתון הנועד לדברי תורה כגון תוספת תורנית וכדומה, טעון גניזה כדין כתבי הקודש. ויש מקילים שאין בו קדושה כיון שהוא רק על ידי דפוס, ולא נעשה בכוונה לקדשו. ולשיטתם רק כאשר יש שם ד' יש להחמיר ולגנוז אותו חלק בלבד. עיתון שעדיין לא קראו בו, יש מקילים מטעם שהזמנה לאו מילתא היא, ויש אוסרים דמכל מקום אסור לנהוג בו מנהג ביזיון.
- ג. עיתוני חול: נחלקו הפוסקים לגבי עיתוני חול שמצוי בהם דברי תורה: יש שחייבו לבדוק כל אחד ויש שפסקו שאין לחשוש, ויש שכתבו שאפילו כשיש דברי תורה נחשב כאילו התנו שאין בהם קדושה ואין טעונים גניזה, ומכל מקום אין להשליכם לאשפה בביזיון. ויש מקילים להשליכם לאשפה עטופים בשקית וכדומה. ויש מקפידים לזרקם לפח מיוחד. ויש שהקלו שעיתון שנועד לדברי חול אף שיש בו קצת דברי תורה הרי זה כסיפור דברים ואינו טעון גניזה. ויש סוברים שעדיף לשרפן מלנהוג בהם מנהג ביזיון.
- ד. אופן הגניזה: נחלקו הפוסקים האם צריך להפריד את דברי הגניזה מהעיתון, או שאפשר לגנוז את כל העיתון בשלמותו.
- ה. מפרסמים: גדולי ישראל בבקשה לעורכי העיתונים לא לפרסם דברי תורה בעיתון, הכי טוב לייחד חוברת נפרדת לדברי תורה, ולפחות לייחד מקום מיוחד בעיתון לדברי תורה, בתוספת כיתוב בולט 'בעמוד זה יש דברים הטעונים גניזה', או לציין בפתח הגיליון את מספרי העמודים הטעונים גניזה. ❖

עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הגיליון הוקדש

לעילוי נשמת האשה

הצדקנית מרת מינה

לאה ע"ה בת רבי דוד

בהר"ן זצוק"ל

נלב"ע ט"ו טבת

ת.נ.צ.ב.ה.

הנושא לשבוע הבא;

ניסוח 'מודעה' בלי חיוב 'גניזה'

אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפ"ש, לישועה, וכדומה!

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל

תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

להצטרפות לרשימת

המקבלים את הגיליון

ישירות למייל שלחו

בקשת הצטרפות

5047867@gmail.com